

Sygn. akt IV U 776/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2014 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Alicja Kowalska-Kulik

Protokolant: sekr. sąd. Ewa Rusnarczyk

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2014 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania J. A. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w N.

z dnia 30 kwietnia 2014 roku znak: (...)

w sprawie J. A. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N.

o emeryturę

oddala odwołanie

Sygn. akt IV U 776/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 4 listopada 2014 roku

Decyzją z dnia 30 kwietnia 2014 roku, znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. - powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r., poz. 1440 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43) - odmówił J. A. (1) przyznania emerytury. Uzasadniając decyzję organ rentowy wskazał, że J. A. (1) na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił 25 lat okresów składkowych, nieskładkowych i uzupełniających, jednakże nie wykazał co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnych charakterze.

Od powyższej decyzji odwołał się J. A. (1), wnosząc o jej zmianę i przyznanie emerytury. W ostatecznie sprecyzowanym żądaniu (k. 25) odwołujący się wniósł o zaliczenie do okresów pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia w: Kółku (...) w M. od 1 października 1972 roku do 30 września 1974 roku, w Spółdzielni (...) w Ł. od 1 października 1974 roku do 11 kwietnia 1983 roku oraz w (...) Spółdzielni (...) w M. od 12 kwietnia 1983 roku do 1993 roku. Ponadto odwołujący się wniósł o dopuszczenie dowodu z przesłuchania świadków na okoliczność charakteru pracy odwołującego w spornych okresach.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podnosząc argumentację, której użył w zaskarżonej decyzji. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że odwołujący nie przedłożył świadectwa pracy stwierdzającego wykonywanie pracy w warunkach szczególnych. Nadto podniósł, iż ze świadectwa przebiegu członkostwa z dnia 12 lutego 1997 roku wynika, iż J. A. (1) był członkiem (...) Spółdzielni (...) w M..

Bezspornym w niniejszej sprawie jest, że odwołujący się J. A. (1) ur. (...), na dzień 1 stycznia 1999 roku posiada okres składkowy, nieskładkowy oraz uzupełniający w wymiarze 25 lat. Odwołujący jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Wniosek o przyznanie emerytury odwołujący złożył w dniu 6 marca 2013 roku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie od 1 października 1972 roku do 30 września 1974 roku J. A. (1) był zatrudniony w Kółku (...) w M., a następnie od 1 października 1974 roku do 11 kwietnia 1983 roku w Spółdzielni (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku traktorzysty.

W okresie od 12 kwietnia 1983 roku do 15 kwietnia 2006 roku J. A. (1) był członkiem (...) Spółdzielni (...) w M. i wykonywał pracę kierowcy, traktorzysty i operatora. Wynagrodzenie J. A. (1) jako członka Spółdzielni (...) było ustalane zgodnie z regulaminem opłat i premiowania członków spółdzielni, na podstawie ilości przepracowanych dniówek obrachunkowych. Członkowie spółdzielni mogli uczestniczyć w walnych zgromadzeniach, w czasie których przysługiwało im prawo głosu.

W okresie od 12 kwietnia 1983 roku do 15 kwietnia 2006 roku J. A. (1) nie był zatrudniony w ramach stosunku pracy, jego praca na rzecz Spółdzielni wynikała ze stosunku członkostwa w spółdzielni. Okres ten nie stanowi zatrudnienia w warunkach szczególnych.

dowód: świadectwo pracy z dnia 11.04.1983 r. k. 36 akt ZUS, świadectwo przebiegu członkostwa z dnia 12.02.1997 r. k. 37 akt ZUS, zaświadczenie o pracy i dochodach z dnia 12.02. 1997 r. k. 8 akt ZUS, zeznania odwołującego od 11:39 min do 16:57 min, zaświadczenie z dnia 10.10.1977 r. – akta osobowe, świadectwo przebiegu członkostwa z dnia 15.09.2006 r. – akta osobowe

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach organu rentowego oraz w aktach sprawy, której autentyczności i mocy dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała w toku postępowania. Zeznania odwołującego się nie wniosły istotnych okoliczności do sprawy; wymieniony twierdził, iż nie pamięta na jakiej zasadzie był zatrudniony w spółdzielni w M., choć nie zaprzeczał treści dokumentów, z których wynikało, iż w okresie od 12 kwietnia 1983 r. do 15 kwietnia 2006 r. był członkiem (...) Spółdzielni (...) w M.. Dokumentami były świadectwa przebiegu członkostwa oraz zaświadczenie o pracy i dochodach.

Sąd nie uwzględnił wniosku odwołującego o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków P. S., S. W. i J. A. (2) na okoliczność charakteru pracy odwołującego w spornych okresach, albowiem wobec ustalenia, iż praca J. A. (1) w (...) Spółdzielni (...) w M. wykonywana była na podstawie członkostwa odwołującego w tej Spółdzielni, nie było potrzeby prowadzenia dalszego postępowania dowodowego.

Pozostałe okoliczności sprawy uznał Sąd za bezsporne, bowiem nie były one kwestionowane przez strony. Również dokumenty przedstawiono na stwierdzenie powyższych okoliczności zostały ocenione jako w pełni wiarygodne i prawdziwe.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie J. A. (1) nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie czy odwołujący się spełnia przesłanki do przyznania emerytury.

W związku z tym, że J. A. (1) nie osiągnął powszechnego wieku emerytalnego, jest osobą urodzoną po 31 grudnia 1948 roku i w dacie wydania zaskarżonej decyzji miał ukończone 60 lat - należało rozważyć czy spełnia przesłanki do przyznania emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r., poz. 1440 z zm.). Stosownie do tego przepisu ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 20 lat w przypadku kobiet i 25 lat w przypadku mężczyzn.

Stosownie do ust. 2 cytowanego przepisu, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z ust. 2 art. 32 cyt. ustawy dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Warunki przejścia na emeryturę przez wymienionych powyżej pracowników określa rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. Nr 8 poz. 43 ze zm.). Wyszczególnienie prac uznawanych za wykonywane w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zawierają wykazy A i B stanowiące załącznik do wskazanego wyżej rozporządzenia.

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełni łącznie następujące warunki: osiągnięcie wieku emerytalnego, wynoszący dla kobiet 55 lat, 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Za wymagany okres zatrudnienia uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3 i 4 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku).

Bezspornym w niniejszej sprawie jest, iż J. A. (1) w dniu (...) ukończył 60 lat i na dzień 1 stycznia 1999 roku posiadał wymagany okres zatrudnienia wynoszący co najmniej 25 lat. Odwołujący jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Spór dotyczył natomiast wymaganego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a w szczególności czy jako pracę w szczególnych warunkach można uwzględnić okresy zatrudnienia: od 1 października 1972 roku do 30 września 1974 roku w Kółku (...) w M., od 1 października 1974 roku do 11 kwietnia 1983 roku w Spółdzielni (...) w Ł. oraz od 12 kwietnia 1983 roku do 1993 roku w (...) Spółdzielni (...) w M. na stanowisku traktorzysty i kombajnisty.

W ocenie Sądu brak było podstaw do uwzględnienia okresu zatrudnienia J. A. (1) od 12 kwietnia 1983 roku do 1993 roku w (...) Spółdzielni (...) w M. jako pracy w warunkach szczególnych. Z treści powołanych wyżej przepisów jednoznacznie bowiem wynika, że prawo do emerytury na ich podstawie przysługuje wyłącznie pracownikom

wykonującym pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Nie dotyczą one natomiast członków rolniczej spółdzielni produkcyjnej świadczących pracę na rzecz tej spółdzielni. Podstawę świadczenia pracy przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub innej spółdzielni zajmującej się produkcją rolną nie stanowi stosunek pracy, ale cywilnoprawny stosunek członkostwa z taką spółdzielnią. Powyższe wprost wynika z art. 155 § 1 Prawa spółdzielczego, zgodnie z którym zdolny do pracy członek spółdzielni ma prawo i obowiązek pracować w spółdzielni w rozmiarze ustalonym corocznie przez zarząd, stosownie do potrzeb wynikających z planu działalności gospodarczej spółdzielni, oraz z art. 157 tej ustawy, w myśl którego spółdzielnia poza członkami i domownikami może zatrudniać stosownie do potrzeb również inne osoby na podstawie umowy o pracę lub na podstawie innego stosunku prawnego, którego przedmiotem jest świadczenie pracy. Podstawą świadczenia pracy w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub innej spółdzielni zajmującej się produkcją rolną przez jej członka nie może być stosunek pracy, a okres wykonywania pracy w charakterze członka Spółdzielni nie może zostać zaliczony do okresów pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa powołanym wyżej art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Powyższe stanowisko znajduje potwierdzenie w ugruntowanym w tym zakresie orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2012 roku, I UK 384/11, LEX nr 1212661, wyrok z dnia 21 października 2009 r. I UK 115/09, wyrok z dnia 8 grudnia 2009 roku I UK 185/09, wyrok z 25 stycznia 2005 roku I UK 142/04).

W niniejszej sprawie J. A. (1) w okresie od 12 kwietnia 1983 roku do 15 kwietnia 2006 roku wykonywał pracę na rzecz (...) Spółdzielni (...) w M. w ramach łączącego go z nią stosunku członkostwa. Okoliczność ta wynika jednoznacznie ze znajdujących się w aktach rentowych i aktach osobowych dokumentów, których treści odwołujący się nie kwestionował. Status odwołującego się jako członka Spółdzielni ze swojej istoty różnił się od statusu pracowników zatrudnionych w innych zakładach pracy. W tym zakresie istnieje szereg różnic; w szczególności dotyczy to sposobu rozliczania pracy, ustalania wynagrodzenia, prawa do udziału w zyskach spółdzielni, konieczności partycypowania w stratach, udziału w zgromadzeniach z prawem głosu, możliwości kandydowania do zarządu spółdzielni. W konsekwencji należy stwierdzić, że z dokonanych ustaleń faktycznych wynika jednoznacznie, że w spornym okresie odwołujący nie pozostawał w stosunku pracy, ale wykonywał zatrudnienie w ramach łączącego go ze spółdzielnią stosunku członkostwa.

Podsumowując należy stwierdzić, że J. A. (1) w spornym okresie (tj. od 12 kwietnia 1983 r. do 1993 r.) nie pozostawał w stosunku pracy, ale świadczył pracę na rzecz rolniczej spółdzielni produkcyjnej w ramach łączącego go z tą spółdzielnią stosunku członkostwa. Okres ten nie może zostać zaliczony do okresu pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu powołanych wyżej przepisów. W tej sytuacji Sąd nie prowadził postępowania dowodowego na okoliczność czy zatrudnienie odwołującego w okresie od 1 października 1972 roku do 11 kwietnia 1983 roku stanowiło pracę w warunkach szczególnych, albowiem okres ten wynosi poniżej 15 lat i nawet zaliczenie go do pracy w warunkach szczególnych, nie miałoby żadnego wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Nawet gdyby odwołujący się pracował w tym czasie w warunkach szczególnych, to nie mógłby nabyć prawa do emerytury, z uwagi na niespełnienie wymaganej przesłanki posiadania 15-letniego okresu zatrudnienia w takich warunkach. Należy podkreślić również, że w postępowaniu sądowym wywołanym odwołaniem od decyzji organu rentowego w sprawie konkretnego świadczenia sąd rozstrzyga o prawie do tego świadczenia lub jego wysokości. Sąd stwierdzający spełnienie przez ubezpieczonego jednego lub więcej warunków powstania prawa do świadczenia, nie może tego ustalić w sentencji wyroku, przy jednoczesnym oddaleniu odwołania ubezpieczonego od niekorzystnej dla niego decyzji organu rentowego.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd - na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz powołanych przepisów prawa materialnego - oddalił odwołanie jako bezzasadne.